

هفته بسیج بر همگان مبارک باد. عزیزان قدردان جایگاه خود باشید و بدانید که با همت بلند و در پرتو خردمندی و درست اندیشی و با اعتماد و توکل بر خداوند دانا و توانا می‌توانید در همه مسائل عمومی کشور و ملت اثربخش و مشکل‌گشا باشید، این تجربه چند دهه ملت ایران است. (۱۴۰۰/۰۹/۰۳)

www.basirat.ir

▼ حرف روز الزامات اجرای یک تصمیم راهبردی

تجمع هزاران نفر از کشاورزان اصفهانی در روز جمعه (۲۸ آبان) بازتاب بخشی از تبعات مدیریت ضعیف منابع آبی کشور بود. باین‌وجود آسیب‌ها و چالش‌های آبی در استان‌های چهارمحال و بختیاری، خوزستان و یزد نیز نمایان است.

نکات تحلیلی: ۱- اگرچه اعتراض کشاورزان به کمبود آب در اصفهان، برای کشت دوم سال (کشت پاییزه) است ولی باید توجه داشت معیشت آن‌ها به دلیل کم‌آبی در خطر است و دلیل این اعتراضات درنهایت به معیشت آن‌ها برمی‌گردد؛ با این نگاه، همان‌طوری که مسئولین برای رفع مشکل سیل و زلزله به یاری آسیب‌دیدگان می‌شتابند، برای مشکل خشک‌سالی نیز باید با جدیت بیشتری وارد شوند و از کشاورزان حمایت کنند. البته این حمایت باید از همه کشاورزان آسیب‌دیده از خشک‌سالی در کل کشور باشد. ۲- آب مسئله‌ای ملی است و نگاه بخشی به آن تبعات جبران‌ناپذیری دارد. عده‌ای پا را از این نیز فراتر گذاشته‌اند و موضوع آب را فراموشی می‌دانند و از ندادن حق آبه توسط برخی کشورهای همسایه انتقاد می‌کنند. مثلاً اینکه، چرا افغانستان حق آبه هیرمند را نمی‌دهد و یا اینکه ترکیه نباید با احداث سد بر روی سرچشمه‌های دجله، محیط‌زیست عراق و سوریه و ایران را تحت تأثیر قرار دهد. در این شرایط به‌طریق‌اولی باید تخصیص منابع آبی کشور در سطح ملی و به‌صورت عادلانه انجام شود. ۳- برای مدیریت کمبود آب دو راه بیشتر وجود ندارد؛ یا باید منابع جدیدی ایجاد شود و یا باید مصرف آب مدیریت شود. دولت‌ها تاکنون همواره برای مدیریت آب، به سمت تهیه منابع جدید رفته‌اند؛ ایجاد سدهای عظیم ملی طی دهه‌های اخیر برای تأمین منابع آبی جدید صورت گرفته است. در حوضه آبریز زاینده‌رود نیز تونل‌های یک و دو و سه کوهرنگ برای انتقال آب از سرچشمه‌های کارون به زاینده‌رود ایجاد شده و یا برای حل مشکل کم‌آبی در یزد به انتقال آب از سرچشمه‌های زاینده‌رود اقدام شده است. این در حالی است که به‌رغم وجود مشکل کم‌آبی در این مناطق، صنایع بزرگ فولادی در این دو استان احداث شده‌اند، هشت هزار هکتار کشت برنج در استان اصفهان و در مناطق بالادستی زاینده‌رود وجود دارد. در ۳۸ درصد از ارضی تحت کشت اصفهان، کشت مجدد صورت می‌گیرد، آبیاری اغلب به‌صورت سنتی صورت می‌گیرد و همچنان تلاشی برای اصلاح این موارد صورت نمی‌گیرد!

سخن پایانی: مشکل امروز آب، محصول سوء مدیریت درگذشته، خشک‌سالی و عدم استفاده بهینه از منابع آبی است. راهکار مشخص است؛ از آنجاکه منابع جدیدی برای تأمین آب وجود ندارد، باید با اصلاح الگوی کشت بر اساس آمایش سرزمینی و توزیع عادلانه منابع آبی در کشور، این مشکل رفع شود. (نویسنده: علی کارگر)

▼ گزارش روز تأملی در علل حضور کم‌رنگ اقتصادی ایران در سوریه

نایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران در نشست هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی طی سخنانی اعلام نمود: «سهم ایران از اقتصاد سوریه تنها سه درصد است؛ اما ترکیه ۳۰ درصد تجارت این کشور را در اختیار گرفته است».

گزاره‌های خبری: باوجود فضای بسیار مساعد و همچنین استقبال مقامات سوری از گسترش مناسبات اقتصادی با ایران، بررسی‌ها نشان می‌دهد در سال ۲۰۲۰ سهم کشورمان از بازار سوریه فقط ۳ درصد بوده است. بررسی آماری نشان می‌دهد میزان واردات سوریه از بازارهای جهانی از حدود ۱۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۸ به ۵ و نیم میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ رسیده است. بر این اساس در سال ۲۰۲۰ بین کشورهای صادرکننده کالا به سوریه، ترکیه با صادرات بیش از ۱٫۳ میلیارد دلاری خود، در رتبه اول، چین با ۱٫۱ میلیارد دلار در رتبه دوم، امارات با ۹۶۸ میلیون دلار در رتبه سوم، مصر با ۲۳۵ میلیون دلار در رتبه چهارم، لبنان با ۲۳۳ میلیون دلار در رتبه پنجم، کره جنوبی با ۲۱۶ میلیون دلار در رتبه ششم، روسیه با ۱۸۷ میلیون دلار در رتبه هفتم، ایران با ۱۷۲ میلیون دلار در رتبه هشتم اصلی‌ترین صادرکنندگان کالا به سوریه هستند. در یک جمع‌بندی کلی، میزان صادرات ایران به سوریه طی ۱۱ سال اخیر با کاهش ۶۶ درصدی از ۵۱۶ میلیون دلار در سال ۸۹ به ۸۵ میلیون دلار در نیمه اول سال ۱۴۰۰ رسیده است.

گزاره تحلیلی: همان‌گونه که آمار رسمی منتشره نشان می‌دهد، تمرکز اصلی سوریه در سال‌های اخیر واردات کالا از کشورهای منطقه بوده است. در این میان تجار و بازرگانان ایرانی آن‌طور که مطلوب است، نتوانسته‌اند سهم قابل قبولی از اقتصاد سوریه را در اختیار بگیرند. اینکه چرا جمهوری اسلامی ایران به‌رغم حضور قدرتمند سیاسی، نظامی و امنیتی در سوریه باید سهمش از اقتصاد این کشور یک‌دهم ترکیه باشد، علل مشخصی دارد؛ خلأ ترانزیتی، نبود مسیر حمل‌ونقل سریع و ارزان، معضل امنیتی تهدید رژیم صهیونیستی در خط دریایی ایران و سوریه، انفعال بخش خصوصی و تجارت قاچاقی کشورهای رقیب با سوریه از جمله این علل هستند؛ اما افزون بر این‌ها باید از ضعف دیپلماسی اقتصادی حاکم بر دولت‌های سابق، بخصوص دولت غرب‌گرای گذشته نیز نام برد که در رأس علل حضور کم‌رنگ اقتصادی ایران در سوریه قرار دارد.

نکته پایانی: از جانب دولت و کشور سوریه، جمهوری اسلامی ایران در مقایسه با سایر کشورها با کمترین موانع سیاسی، اداری، اقتصادی و... برای گسترش مبادلات تجاری و بازرگانی مواجه است. مطمئناً در دوره جدید که دولت «سیاست همسایگی» را در دستور کار قرار داده است، سطح تجارت اقتصادی با سوریه روندی افزایشی به خود خواهد گرفت. (حمید خوش‌آیند)

▼ خبر ویژه

ارتیه دولت روحانی برای رئیسی!

«مسعود میرکاظمی» رئیس سازمان برنامه‌بودجه در صفحه شخصی خود در فضای مجازی نوشت: «تا سال ۱۴۰۵ دولت باید ۵۳۵ هزار میلیارد تومان اصل و سود اوراق دولت قبل را پرداخت کند، دولت سیزدهم تاکنون بیشتر از آنکه اوراق بفروشد اوراق تسویه کرده است». میرکاظمی پیش‌ازاین نیز درباره بدهی‌های گسترده‌ای که از دولت تدبیر و امید به‌جای مانده هشدار داده بود. از جمله در جریان جلسه غیرعلنی مجلس مورخ ۱۸ مهرماه گفت: «دولت ماهانه باید ۱۲ هزار میلیارد تومان برای سررسید اوراق فروخته‌شده در دولت قبل پرداخت کند و جمع هزینه‌ای که باید بابت این موضوع تا سال ۱۴۰۴ پرداخت شود، ۵۲۳ هزار میلیارد تومان است». در مجموع، وضعیت آشفته‌ای که دولت روحانی برای دولت بعد از خود برجای گذاشته را به‌صورت یکجا می‌توان در کسری بودجه ۱۴۰۰ مشاهده کرد؛ کسری بودجه‌ای که تا ۵۰۰ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود و به اعتقاد کارشناسان از ریشه‌های تورم و نابسامانی‌های اقتصادی امروز کشور است.

نگرانی اندیشکده آمریکایی از غروب آفتاب برجام

رئیس اندیشکده آمریکایی شورای روابط خارجی در یادداشتی به آمریکا توصیه کرده است که در اندیشه پس از احیای برجام باشد. او معتقد است هیچ توافقی، نه تلاش ایران برای برتری منطقه‌ای و نه حتی اقدامات بلندمدت برای دستیابی به سلاح هسته‌ای را حل نخواهد کرد. نگرانی هاس از آن است که بسیاری از محدودیت‌های ایران در «غروب‌های هسته‌ای» ملغی خواهد شد و پس‌از آن، زمان «گریز هسته‌ای» به کمتر از یک سال کاهش خواهد یافت. به‌خصوص که اکنون نیز ایران اورانیوم غنی‌شده لازم برای تولید چند بمب را در اختیار دارد. هاس برای برجام سه مشکل اساسی ذکر می‌کند. اولاً رفع تحریم‌ها به توسعه فعالیت‌های منطقه‌ای ایران می‌انجامد. ثانیاً مانعی برای توسعه برنامه موشکی ایران نیست و ثالثاً ایران به توافقی «طولانی‌تر و قوی‌تر» تن نخواهد داد. وی مدعی است ایران پس از پایان برجام به سوی سلاح هسته‌ای حرکت کرده و عربستان، مصر و ترکیه نیز به این مسیر روی خواهند آورد. راه‌حل هاس برای این مسائل، کنترل تسلیحات بدون توافق است. بدین ترتیب که همواره تهدید افزایش تحریم‌ها بر سر ایران نگه داشته شود. حملات سایبری و حتی نظامی متعارف به تأسیسات هسته‌ای، اقتصادی و نظامی نیز جزئی از گزینه‌های روی میز باشد. درعین حال که اذعان می‌کند هیچ تضمینی برای موفقیت چنین حملاتی وجود ندارد. در همین زمینه، «نیویورک تایمز» نیز می‌آورد، مقام‌های آمریکایی به رژیم صهیونیستی هشدار داده‌اند که حملات به تأسیسات هسته‌ای ایران «غیرسازنده» بوده و سبب تسریع برنامه هسته‌ای ایران شده است.

مخالفت مرکز پژوهش‌ها با طرح افزایش شمار نمایندگان مجلس

مرکز پژوهش‌های مجلس طی گزارشی به اظهارنظر در مورد طرح افزایش تعداد نمایندگان مجلس پرداخت و توصیه به رد کلیات این طرح کرد. طرح افزایش نمایندگان مجلس در نظر دارد به حوزه‌هایی که بیش از ۵۰۰ هزار نفر جمعیت دارند و دارای محرومیت هستند و حوزه‌های انتخابی که دارای گستردگی جغرافیایی است و جمعیت آنان بیش از ۳۰۰ هزار نفر است، نماینده اضافه کند. به گزارش معاونت مطالعات سیاسی مرکز پژوهش‌های مجلس، طرح حاضر به میانگین کشوری نسبت جمعیت به یک نماینده (هر ۲۸۰،۴۴۳ نفر یک نماینده) توجه نکرده است. واژه «محرومیت» در این طرح کلی و دچار ابهام است و سوم، مشخص نشده است که حداقل مساحت، برای وسیع قلمداد شدن یک حوزه انتخابیه، چند کیلومتر مربع است. درنهایت مرکز پژوهش‌ها این طرح را مغایر با قوانین بالادستی در این موضوع ارزیابی کرده و رد کلیات آن را به مجلس توصیه کرده است.

خطیب محبوب دولت روحانی دلواپس نظام شد!

«ناصر نقویان» منبری پرحاشیه و سخنران مراسمات نهاد ریاست جمهوری در زمان دولت تدبیر و امید که مدتی هم از سوی روحانی به‌عنوان دبیر هیئت عالی گزینش کشور منصوب شده بود به‌تازگی اظهارات حاشیه‌ساز جدیدی را بر زبان آورده است. خطیب مشهور رسانه ملی در سال‌های اخیر و کارشناس و یادداشت‌نویس شادگوی رسانه‌های زنجیره‌ای امروز در بخشی از صحبت‌های خود، بدون اشاره به بنیان وضعیت به وجود آمده در کشور و ناکارآمدی هشت‌ساله دولت تدبیر و امید، سعی کرده همچون سایر رفقای اصلاح‌طلبش خود را نگران نظام نشان دهد و گفته: «رودهای مجزای منتقد نظام روزی به دریای خروشان می‌پیوندد. اگر روزی همه گروه‌ها و اقشار روی یک مسئله به اشتراک نظر برسند برای نظام خطرآفرین خواهد بود. من یک طلبه‌ام و دلم می‌خواهد در خیابان به خاطر تصمیمات نظام سرم بالا باشد اما الان سرم پایین است. شما کاری کردید که قابل دفاع نیستید!».

تلاش عربستان برای میانجی‌گری ایران در موضوع یمن

سفیر یمن در تهران در پاسخ به سؤالی در خصوص احتمال طرح موضوع یمن در مذاکرات ایران و عربستان، گفت: «دیدارهایی که در بغداد انجام شده، بین ایران و عربستان است. البته تلاش‌هایی از جانب سعودی وجود دارد که ایران را به مسئله یمن بکشاند اما ایران اعلام کرده که مسئله یمن داخلی است و اگر آن‌ها به دنبال حل مسئله یمن هستند باید با طرف‌های یمنی وارد مذاکره شوند و با آن‌ها به تفاهم برسند». سفیر یمن در تهران ادامه داد: «برخی می‌خواهند که ایران از نقش طبیعی خود در کنار یمن دست بردارد و به یک میانجی تبدیل شود که امر قابل قبولی نیست. ما به برادران عراقی خود هم نصیحت می‌کنیم اگر می‌خواهد تلاش‌های قابل ستایشان موفقیت‌آمیز باشد، نباید مسئله یمن بدون حضور طرف‌های یمنی مورد مذاکره قرار گیرد».

◀ **نقشه مخفیانه ترامپ برای مردم ایران / پایگاه یاهوئیوز بامداد امروز (سوم آذرماه) جزئیاتی از طرح مخفیانه دولت ترامپ برای انجام عملیات خرابکارانه، توسل به پروپاگاندا و سایر عملیات‌های روانی و خبررسانی در ایران منتشر کرد. این پایگاه آورده است: «دولت سابق آمریکا کارزار مخفیانه گسترده‌ای برای بی‌ثبات نشان دادن ایران و کاهش اعتماد مردم به نظام کشورشان طراحی کرده بود و اقداماتی را شامل می‌شد که قرار بود ایرانی‌ها را درباره اینکه کنترل کشورشان را در دست دارند یا درباره اینکه توان مبارزه در جنگ دارند به تردید بیندازد».**

◀ **حکومت قرضی! / از مجموع ۱۰ رئیس‌جمهور رژیم صهیونیستی (از ابتدای تأسیس در ۱۹۴۸ تا ۲۰۲۰) هفت نفر در خارج از فلسطین اشغالی متولد شده‌اند: ۲ نفر در بلاروس، ۱ نفر در روسیه، ۱ نفر در لهستان، ۱ نفر در اکراین، ۱ نفر در ایرلند و ۱ نفر در ایران! از میان نخست وزیران این رژیم هم ۷ نفر در خارج از فلسطین اشغالی به دنیا آمده‌اند: ۳ نفر در بلاروس (بگین، شامیر و پرز)، ۳ نفر در اکراین (اشکول، گلدامیر و شاریت) و یک نفر هم در لهستان (بن گوریون). وقتی ۷۰ درصد مسئولان ارشد یک رژیم، قرضی و تبعه سایر کشورها باشند دیگر دلیل و علتی برای نابودی آن نیاز نیست!**

◀ **درخشش ۱۵ دانشمند ایرانی در بین برترین پژوهشگران دنیا / مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری اعلام کرد، ۱۵ دانشمند و محقق ایرانی در بین یک درصد دانشمندان پراستناد جهان حضور دارند. این فهرست بر اساس تعداد استناد به مقالات محققان در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ تهیه شده است.**

◀ **روسیه: می‌توانیم ۳۲ ماهواره ناتو را نابود کنیم! / تلویزیون دولتی روسیه اعلام کرد که شلیک آزمایشی موشک به ماهواره قدیمی شوروی سابق یک شلیک هشدار به غرب بود و موشک‌های ضد ماهواره مسکو می‌توانند ۳۲ ماهواره ناتو را منهدم کنند تا همه موشک‌ها، هواپیماها و کشتی‌های آن‌ها کور شوند.**

◀ **سیاست‌های اردوغان مردم ترکیه را به خیابان کشاند / در پی سقوط ۱۲ درصدی ارزش پول ملی ترکیه در ۲۴ ساعت، مردم این کشور به خیابان‌های استانبول و آنکارا سرازیر شده و علیه دولت اردوغان تظاهرات کردند. ترکیه از جمله کشورهای جهان با بدهی خارجی سنگین ۵۰۰ میلیارد دلاری است که به اعتقاد اقتصاددانان دیر یا زود این ورم بزرگ اقتصادی سر باز کرده و اقتصاد ترکیه را متشنج خواهد کرد.**

◀ **سقوط سالانه ۴۰۰ هزار جنین به‌صورت غیرقانونی / دبیر مرکز مطالعات راهبردی جمعیت در کشور گزارش داد: «سالانه حدود ۴۰۰ هزار مورد سقط‌جنین غیرقانونی در ایران روی می‌دهد که معادل یک‌سوم زادوولد‌های سالانه کشور است. این عدد بسیار بالا یکی از تهدیدهای جدی کاهش جمعیت کشور است».**